

[Aksel Larsen.]

nye Husmandsbrug med et gennemsnitlig Tilliggende af 10 Tdr. Land, og tildelte den indeklemt Husmand, der før alle andre havde meldt sig, 2½ Tdr. Land, hvorved hans Ejendom kom op paa en Størrelse af godt 6 Tdr. Land. Før var der altsaa een indeklemt Husmand der paa Egnen, nu var der otte, og naar man samtidig kender Jordfordelingen paa den paagældende Egn, og det gør jeg tilfældigt, ved man, at det simpelt hen vil være en Umulighed at skaffe Tillægsjord til disse otte Brug, saa de opnaar den Størrelse, som man nu erkender bør være Mindstemaalet, nemlig gennemsnitlig otte ha eller ca. 15 Tdr. Land.

Den nye Udstykningslov bør udformes saaledes, at de Brug, der oprettes, bliver tilstrækkelig store, til at en Familie kan klare sig godt økonomisk, men ikke større, end at Arbejdet i alt væsentligt kan bestrides ved Hjælp af Familiens egen Arbejdskraft. Samfundet maa træffe Foranstaltninger til, at Husmændenes Arbejdsbyrde kan lettes, og at Brugenes Ydedygtighed kan forbedres gennem Samarbejde, f. Eks. ved fælles Udnyttelse af Maskiner, Avlsvæg og paa anden Maade.

Hvis hvert enkelt lille Brug skal raade over sin egen Selvbinder og andre svære Maskiner, bindes der alt for megen Kapital i Maskinparken, og samtidig bliver det umuligt for den enkelte fuldt ud at udnytte den moderne driftsbesparende og avlsforøgende Teknik. Vejen, der skal betrædes, er allerede vist herhjemme gennem Oprettelsen af de første Andelsmaskinstationer, som betegner et meget betydeligt Fremskridt. Erfaringerne med disse opfordrer stærkt til at oprette saadanne Maskinstationer i alle Egne af Landet. Og de er sikkert kun det første Skridt paa Vejen. I Sverige er man i saa Henseende kommet langt længere frem og i en Beretning, aflagt af Formanden for Maskinstationernes Sammenslutning i Danmark henvises udtrykkelig til det svenske Eksempel som særdeles efterfølgelsesværdigt.

Jeg kan ikke tilbageholde den Bemærkning, at før Krigen, da man kun kendte Maskinstationerne og Fællesdriften af Gaardene fra Sovjetunionen, blev Tanken herom behandlet med den største Afsky herhjemme, men efter at man i Sverige med stort Resultat er slaaet ind paa den Vej, de russiske Bønder har anvist, og efter at man i Danmark er begyndt at følge Eksemplet, om end i mindre Stil, hører man kun rosende Ord om Maskinstationerne. Under alle Omstændigheder tror jeg, at Staten gennem Lovgivningsforanstaltninger, Kreditydelse

og eventuelt direkte økonomisk Støtte burde hjælpe med til Oprettelse af Maskinstationer paa Andelsbasis over hele Landet og ikke mindst i Forbindelse med Oprettelse af de nye Husmandsbrug.

Jeg haaber, at den højtærede Handelsminister og Regeringen i det hele taget vil indse Nødvendigheden af, at man ved Tilrettelæggelsen af Danmarks Import skaffer Landbruget de nødvendige nye og forbedrede Maskiner. Jeg haaber samtidig, at man ikke indstiller sig paa kun at importere de Landbrugsmaskiner her til Landet, som Amerika eventuelt maatte tillade i Henhold til den berygtede Marshall-Plan, hvis den nogen Sinde bliver til Virkelighed, for i saa Fald vil vi blive ganske betydelig underforsynet.

Det siger sig selv, at skal Husmændene gennem Maskinstationer og paa anden Maade kunne udnytte den moderne arbejdsbesparende og produktionsforøgende Teknik, maa de i størst mulig Udstrækning være samlet i Husmandskolonier. Dette kan lade sig gøre for de nye Husmandsbrugs Vedkommende, hvis man koncentrerer Opmærksomheden om Godserne og de store Gaarde. Jeg tror, det var det ærede Medlem Hr. Aage Fogh der sagde, at man ikke burde nøjes med at skaffe Jord fra de almindelige Gaardmandsbrug, men ogsaa fra de store Gaarde. Jeg vil gaa lidt videre og sige, at den nye Udstykning til Fremskaffelse af Tillægsjord ikke, eller kun i meget ringe Grad, bør gennemføres ved, at man udstykker mindre Gaarde eller tager Jorden fra disse, men ved at Samfundet overtager flest muligt af de store Godser og opretter Husmandskolonier paa deres Jord. Formentlig vil man derved ogsaa kunne finde Anvendelse for de paagældende Godsers Avlsbygninger, som i stort Omfang vil kunne anvendes i Fællesskab af en saadan Husmandskoloni.

Hvis man betræder denne Vej — og jeg haaber, at man til Slut enes med os Kommuner om, at Staten i hvert Fald skal lægge sig paa de nazistiske Lensgrevers Godser —, hvis Staten skaffer sig Ejendomsret til saadanne Godser for at udstykke dem, tror jeg, at det vil lønne sig, om man gør noget, der her i Danmark vil forekomme at være noget af et Eksperiment, nemlig at indrette en saadan større Gaard som en Art Fællesgaard, ganske vist med selvstændige Husmandsbrug med hver sit Tilliggende, med en fælles Maskinstation, eventuelt fælles Stald, som man ogsaa har prøvet i Sverige med stort Resultat, og ogsaa andre Former for Fællesdrift af hele Husmandskoloniens Tilliggende.